

Κάλλιστος Ware, ο εκφραστής της δυναμικότητας της Ορθόδοξης Θεολογίας

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Την Τετάρτη 3 Ιουνίου 2015 το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του ΑΠΘ αναγόρευσε ως Επίτιμο Διδάκτορα μια διαπρεπή προσωπικότητα της σύγχρονης Ορθόδοξης Θεολογίας, το Σεβ. Μητροπολίτη Διοκλείας κ. Κάλλιστο. Η τελετή αναγόρευσης πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης παρουσία ενός μεγάλου πλήθους, που συνέρρευσε για να τιμήσει τον σπουδαίο αυτόν ιεράρχη. Παρουσιάζουμε στη συνέχεια την Προσφώνηση του Προέδρου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, καθ. Θεόδωρου Γιάγκου, κατά την Τελετή Αναγόρευσης.

Φωτο: "Θεολογικά Δρώμενα"

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΤΙΜΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ
ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΔΙΟΚΛΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ WARE

Όταν η Ελλάδα εντασσόταν στην Ευρωπαϊκή Ένωση (τότε ΕΟΚ), στην έγκριτη εφημερίδα των Παρισίων *Le Monde*, δημοσιεύτηκε επίκαιρο άρθρο, στο οποίο ο συντάκτης χαιρέτιζε το νέο μέλος, επισημαίνοντας ότι η Ευρώπη υποδέχεται τη χώρα της *Φιλοκαλίας*. Ο αρθρογράφος μέσα σε λίγες γραμμές περιέγραφε τον ιδεολογικό προσανατολισμό της Ευρώπης, που επεδίωκε να οικοδομήσει ο Jacques Delors, εκφράζοντάς τον με το κωδικοποιημένο σύνθημα: «Μια ψυχή για την Ευρώπη». Από την πλούσια πολιτισμική κληρονομιά των Ελλήνων, αρχαία και νεότερη, επέλεξε να προβάλει την ορθόδοξη κληρονομιά, αναδεικνύοντας έτσι την ιδιοπροσωπία της μόνης και μάλιστα ακραιφνώς ορθόδοξης χώρας στο τότε σώμα των ευρωπαϊκών κρατών, που συγκροτούσαν την Ένωση.

Φωτο: "Θεολογικά Δρώμενα"

Η Φιλοκαλία είναι ίσως το αντιπροσωπευτικότερο δείγμα της πατερικής γραμματείας, στο οποίο αποτυπώνεται ο πλούτος της ορθόδοξης πνευματικότητας, έτσι όπως αναδείχτηκε από την εμπειρία των ασκητών της ερήμου. Υπ' αυτή την έποψη, ορθώς ο αρθρογράφος την επικαλέστηκε για να δώσει ένα ιδιαίτερο πνευματικό στίγμα της Ελλάδας.

Βεβαίως για τον μέσο γαλλόφωνο αναγνώστη η αναφορά στη Φιλοκαλία μπορούσε να ηχεί ως «νεολογισμός», όμως αυτό δεν ίσχυε για τους λογίους με προσλαμβάνουσες προϋποθέσεις. Περίπου την ίδια εποχή στον δυτικό θεολογικό κόσμο δημιουργείται ένα ρεύμα επιστροφής στους Πατέρες της Εκκλησίας, όχι μόνο στον Ορθόδοξο χώρο με πρωτεργάτες κυρίως τους θεολόγους της Διασποράς, αλλά και στους χριστιανούς άλλων ομολογιών. Είναι χαρακτηριστικό π.χ. ότι η Β' Βατικανή Σύνοδος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας (1962-1965) κινήθηκε για κάποιες αποφάσεις της με βάση τα πατερικά κείμενα του αρχέγονου χριστιανισμού, ιδιαίτερα σε θέματα λατρείας. Ακόμα και οι διάλογοι μεταξύ των Εκκλησιών, οι οποίοι στη δεκαετία του '80 ευρίσκονταν σε ακμή, κινούνται εν

πολλοί στο πλαίσιο της διερεύνησης της πατερικής διδασκαλίας. Παράλληλα στον ακαδημαϊκό χώρο, σπουδαίοι ερευνητές εκπονούν μνημειώδεις κριτικές εκδόσεις πατερικών συγγραμμάτων, με κλασικότερες εκείνες που περιλαμβάνονται στη σειρά *Sources Chretiennes*, που αρχικά είχε έδρα τη Λυών.

Φωτο: "Θεολογικά Δρώμενα"

Σε αυτό το κλίμα ανδρώθηκε επιστημονικά και δραστηριοποιήθηκε ο τιμώμενος σήμερα Μητροπολίτης Διοκλείας κ. Κάλλιστος, γενόμενος ο ίδιος, στο μέτρο του ανθρωπίνως δυνατού, «σημείο αναφοράς» ως προς τις πατερικές σπουδές, ιδιαίτερα στον δυτικό κόσμο. Ένας μεγάλος αριθμός εργασιών του περιστρέφεται γύρω από την *Φιλοκαλία*, με κυριότερη τη διδακτορική του διατριβή περί των ασκητικών συγγραμμάτων του Μάρκου του Ερημίτη. Πρωτίστως όμως είναι ο άνθρωπος, ο οποίος ανέλαβε την επιστημονική ευθύνη της μετάφρασης σε πέντε τόμους των κειμένων της *Φιλοκαλίας* στην αγγλική γλώσσα, συνεργαζόμενος με άλλους εξάιρετους επιστήμονες.

Φωτο: "Θεολογικά Δρώμενα"

Η συμβολή του στην ανάδειξη της πατερικής θεολογίας και στην ευρύτερη διάδοσή της στον αγγλόφωνο κόσμο είναι καθοριστική.

Ο τιμώμενος είναι παράδειγμα διακεκριμένου επισκόπου του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Συνδυάζει επίσης το πρότυπο του ακαδημαϊκού δασκάλου. Κατά το μακρό χρονικό διάστημα της διδασκαλίας του στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης σπούδασαν υπό την καθοδήγησή του πολλοί ορθόδοξοι και ετερόδοξοι θεολόγοι. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται καθηγητές που επανδρώνουν σήμερα πανεπιστημιακά ιδρύματα ανά τον κόσμο και πρόσωπα τα οποία έχουν αναλάβει σπουδαίες εκκλησιαστικές θέσεις και διακονούν την ελληνόφωνη, σλαβόφωνη και αγγλόφωνη Ορθοδοξία.

Όπως υποστήριξε ο ομότιμος Καθηγητής του Τμήματός μας Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας, η Οξφόρδη με τον Μητροπολίτη Διοκλείας μεταβάλλεται σε κέντρο σπουδής της Ορθόδοξης Θεολογίας παγκοσμίου φήμης.

Φωτο: "Θεολογικά Δρώμενα"

Ο τιμώμενος έχει ένα ιδιαίτερο και σημαντικό πλεονέκτημα, καθόσον προσήλθε στην Ορθόδοξη Εκκλησία από αγγλικανός σε ώριμη ηλικία ύστερα από προσωπική αναζήτηση. Επομένως γνωρίζει σε βάθος τη σκέψη του δυτικού χριστιανού. Έτσι έχει τη δυνατότητα να διαλέγεται με αυτόν χωρίς να διακατέχεται από πνεύμα εσωστρέφειας. Εξάλλου ο άνθρωπος που έχει επαρκή θεολογικό εξοπλισμό και είναι κατασταλαγμένος μπορεί να αναδείξει την ελευθερία και τη δυναμικότητα της ορθόδοξης θεολογίας.

Η διεθνής αναγνώριση του Μητροπολίτη Καλλίστου αυξήθηκε με την πάροδο του χρόνου. Τα έργα του μεταφράστηκαν σε δεκατρείς ευρωπαϊκές γλώσσες, αλλά και στην κορεατική και αραβική.

Με την ομόφωνη απόφαση του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας να αναγορευτεί επίτιμος διδάκτορας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, η ελληνική ακαδημαϊκή θεολογία εκπληρώνει ένα χρέος προς το πρόσωπο που αναλώθηκε να προβάλει τους Έλληνες πατέρες, κάποιοι από τους

οποίους διέλαμψαν εδώ στην πόλη μας και έχουν οικουμενική εξακτίνωση όπως ο Γρηγόριος ο Παλαμάς, ο Νικόλαος Καβάσιλας και ο Συμεών Θεσσαλονίκης.

Το Τμήμα αισθάνεται ότι με αυτόν τον τρόπο αποδίδει τον δίκαιο έπαινο και την οφειλόμενη τιμή προς τον σύγχρονο διδάσκαλο της Ορθόδοξης Θεολογίας.